

**KUALITI KEPIMPINAN DALAM KALANGAN PENYELARAS HOMESTAY:
PERSPEKTIF PENGUSAHA HOMESTAY**

NIK ZULKARNAIN BIN NIK SOH @ NIK OTHMAN

Laporan projek sarjana ini dikemukakan sebagai memenuhi
sebahagian daripada syarat penganugerahan ijazah Sarjana
Pendidikan Teknik dan Vokasional

Fakulti Pendidikan Teknikal dan Vokasional
Universiti Tun Hussein Onn Malaysia

DEDIKASI

Bingkisan Khas Buat Insan-Insan Istimewa

Insan yang dikasihi

Ibunda Tuan Som Binti Raja Mansor

Insan yang dihormati

En. Abdul Rasid bin Abdul Razzaq

Adik-adik yang disayangi

Nik Amira dan Nik Suriati

Rakan-rakan seperjuangan

Norzella binti Bokhari

Segala doa, dorongan, kerjasama dan limpahan kasih sayang kalian telah membawaku ke tahap ini. Terima kasih atas segalanya

PENGHARGAAN

Alhamdulillah. Setinggi kesyukuran dipanjatkan ke hadrat Allah SWT kerana dengan limpah rahmat dan keizinanNya, dapat saya menyelesaikan projek ini hingga sempurna

Sekalung penghargaan ditujukan kepada pembimbing saya, En. Abdul Rasid bin Abdul Razzaq selaku penyelia bersama yang telah banyak memberikan tunjuk ajar dan idea-idea yang bernas sehingga siapnya kajian ini. Segala ilmu dan dorongan yang diberikan didahului dengan ucapan jutaan terima kasih.

Saya juga ingin merakamkan ucapan terima kasih kepada pihak *homestay* Tanjung Piai, Pontian, *homestay* Parit Bugis, Muar, *homestay* Felda Semanchu, dan *homestay* Parit Tengah, Batu Pahat yang sudi dan telah memberi kerjasama yang amat baik sepanjang proses mengumpul data dan secara tidak langsung telah membantu saya bagi menyempurnakan kajian ini. Tanpa kerjasama dari mereka kajian ini pastinya tidak dapat disempurnakan.

Akhir sekali penghargaan ini juga ditujukan kepada lain-lain pihak yang terlibat secara langsung dan tidak langsung dalam kajian ini. Pengalaman yang dikutip bagi menyempurnakan kajian ini amat mahal harganya.

Sekian, terima kasih.

ABSTRAK

Homestay atau lebih dikenali dengan nama inap desa adalah merupakan satu produk pelancongan yang semakin mendapat tempat di Malaysia. Program *homestay* begitu dikenali dan ia merujuk kepada penginapan pelancong tinggal bersama keluarga angkat, menjamu selera dan terlibat dalam aktiviti tradisional dan aktiviti bersama komuniti tempatan walaubagaimanapun, program *homestay* ini secara toerinya mampu berperanan sebagai pemangkin pembangunan ekonomi komuniti setempat, namun di Malaysia tidak banyak *homestay* yang berdaya saing atau lestari sifatnya. Kualiti kepimpinan merupakan salah satu faktor yang kritikal dalam kejayaan sesebuah *homestay*. Sehubungan dengan itu, kajian ini dijalankan adalah untuk melihat kualiti kepimpinan dalam kalangan penyelarar *homestay* iaitu dari segi perspektif pengusaha *homestay*. Untuk tujuan tersebut pendekatan kuantitatif telah digunakan dalam kajian ini dengan memilih empat buah *homestay* di tiga daerah yang berbeza di Johor. *Homestay* yang terlibat ialah *homestay* Tanjung Piai, *homestay* Parit Bugis, *homestay* Felda Semanchu dan *homestay* Parit Tengah yang mana berada di daerah Pontian, Muar dan Batu Pahat dan Kulai dengan sampel kajian seramai 98 orang. Data untuk kajian ini telah dianalisis secara deskriptif menggunakan *Statistical Package for The Social Science (SPSS V21 for Windows)*. Kajian ini dilakukan adalah untuk mengetahui kualiti kepimpinan yang wujud dalam kalangan penyelarar *homestay* dari aspek perancangan, menyelesaikan masalah, keusahawanan, pengetahuan, kemahiran dan kupayaan dalam membina rangkaian luar. Selain itu kajian ini juga dijalankan untuk mengenalpasti ciri kualiti kepimpinan yang paling dominan dalam kepimpinan penyelarar *homestay* dan untuk mengenalpasti perbezaan elemen kualiti kepimpinan yang paling dominan antara empat buah *homestay* yang terlibat. Dapatan kajian menunjukkan bahawa memiliki kemahiran adalah amat penting dalam kalangan penyelarar *homestay* untuk mengendalikan program *homestay*. Selain daripada itu, dapatan kajian menunjukkan terdapat perbezaan yang signifikan antara kualiti kepimpinan dalam kalangan penyelarar *homestay*.

ABSTRACT

Homestay or better known as the homestay is a tourism product that has gained a place in Malaysia. Homestay program is known and it refers to travelers staying with a host family, meals and engages in traditional activities and activities with local communities, however, this theories homestay program thus acts as a catalyst for the economic development of local communities, but not many in Malaysia homestay competitive or sustainable in nature. The quality of leadership is one critical factor in the success of a homestay. Therefore, this study was to determine the quality of leadership among the homestay coordinator in terms of perspective homestay operators. For this purpose the quantitative approach was used in this study to select four homestay in three different districts in Johor. Homestay involved were homestay Tanjung Piai, Parit Bugis homestay, homestay homestay Felda Semanchu and Parit Tengah which are in Pontian, Muar and Batu Pahat and Kulai with a sample of 98 people. Data for this study were analyzed using the Statistical Package for the Social Science (SPSS V21 for Windows). This study was conducted to determine the quality inherent in administering the homestay coordinator of planning, problem solving, entrepreneurship, knowledge, skills and disability in developing external networks. In addition, this study also conducted to identify its dominant leadership qualities in a homestay coordinator leadership and to identify the different elements of leadership qualities among the four most dominant homestay involved. The results show that skills are very important in controlling the homestay coordinator homestay program. In addition, the study showed significant differences between the quality of leadership among the homestay coordinator.

SENARAI KANDUNGAN

BAB	TAJUK	MUKA SURAT
	BORANG PENGESAHAN STATUS	
	JUDUL	
	BORANG PENGAKUAN	ii
	BORANG KELULUSAN PENYELIA	iii
	DEDIKASI	iv
	PENGHARGAAN	v
	ABSTRAK	vi
	ABSTACT	vii
	SENARAI KANDUNGAN	viii
	SENARAI JADUAL	xiii
	SENARAI RAJAH	xv
	SENARAI SINGKATAN	xvi
	SENARAI LAMPIRAN	xvii
BAB 1	Pengenalan Kajian	1
	1.1 Pengenalan	1
	1.2 Latar Belakang	2
	1.3 Pernyataan Masalah	7
	1.4 Objektif Kajian	9
	1.5 Persoalan Kajian	10
	1.6 Hipotesis Kajian	11

1.7	Kepentingan Kajian	11
1.8	Skop Kajian	12
1.9	Kerangka Konseptual	13
1.10	Definisi Istilah	14
1.10.1	Kualiti	14
1.10.2	Kepimpinan	15
1.10.3	Penyelaras Homestay	15
1.11	Rumusan	15

BAB 2 KAJIAN LITERATUR 17

2.1	Pengenalan	17
2.2	Definisi Homestay	18
2.3	Sejarah Perkembangan Homestay	19
2.4	Definisi Pelancongan	21
2.5	Definisi Komitmen	23
2.6	Definisi Kepimpinan	25
2.7	Kepimpinan Dari Aspek Perancangan	26
2.8	Keusahawanan	27
2.8.1	Ciri-ciri Keusahawanan	28
2.8.2	Sifat-sifat Pribadi Usahawan	29
2.8.2.1	Komitmen dan Nekad	30
2.8.2.2	Berinisiatif / Sentiasa Mencari Peluang	30
2.8.2.2	Beroreantasikan Matlamat dan Wawasan	31
2.8.2.4	Berfikiran Kreatif	31
2.8.2.5	Keinginan Kepada Maklum Balas Segera	32
2.9	Konsep Komunikasi	32
2.10	Kepimpinan Transformasional	33
2.11	Pengetahuan	36
2.12	Kemahiran	37
2.12.1	Kemahiran Komunikasi	38
2.12.2	Kemahiran Menyelesaikan Masalah	38

2.12.3	Kemahiran Kerja Berpasukan	40
2.12.4	Kemahiran Keusahawanan	40
	Pemimpin Yang Berkeupayaan Dalam Membina Rangkaian	
2.13	Luar	41
2.14	Toeri-toeri Lain Yang Berkaitan Kepimpinan	42
2.14.1	Teori Sifat (Trait Theory)	42
2.14.2	Teori Pendekatan Trait	43
2.14.2	Teori Jalan Kecil-Tujuan (Path Goal Theory)	44
2.15	Rumusan	45
BAB 3	METODOLOGI	46
3.1	Pengenalan	46
3.2	Reka Bentuk Kajian	47
3.3	Kerangka Operasi	48
3.4	Lokasi Kajian	51
3.5	Populasi dan Sampel	52
3.6	Instrumen Kajian	53
3.7	Prosedur Kajian	55
3.8	Kajian Rintis	56
3.9	Analisis Kajian Rintis	57
3.10	Kaedah Analisis Data	58
3.11	Rumusan	61
BAB 4	ANALISIS DATA	62
4.1	Pengenalan	62
4.2	Analisis Data	63
4.3.1	Analisa Diskriptif	63
4.3	Analisis Faktor Demografi	64
4.3.1	Jantina	64

4.3.2	Umur	65
4.3.3	Pendapatan	67
4.3.4	Penglibatan	69
4.3.5	Taraf Pendidikan	70
4.3.6	Jawatan	71
4.3.7	Peranan	73
4.4	Analisis item pengukuran elemen kualiti kepimpinan	75
4.4.1	Perancangan	75
4.4.2	Keusahawanan	77
4.4.3	Menyelesaikan Masalah	79
4.4.4	Pengetahuan	81
4.4.5	Kemahiran	83
4.4.6	Keupayaan Dalam Membina Rangkaian Luar	85
4.5	Analisis Elemen Kualiti Kepimpinan Yang Paling Dominan	87
4.6	Analisis Perbezaan Elemen Kualiti Kepimpinan	89
4.7	Rumusan	92
BAB 5	PERBINCANGAN, KESIMPULAN DAN CADANGAN	93
5.1	Pengenalan	93
5.2	Kesimpulan	94
5.3	Perbincangan	94
5.3.1	Elemen Kualiti Kepimpinan Dalam Kalangan Penyelaras Homestay.	95
5.3.1.1	Perancangan	95
5.3.1.2	Keusahawanan	97
5.3.1.3	Menyelesaikan Masalah	98
5.3.1.4	Pengetahuan	100
5.3.1.5	Kemahiran	102
5.3.1.6	Keupayaan Dalam Membina Rangkaian Luar	104

5.3.2 Elemen Kualiti Kepimpinan Yang Paling Dominan	
Wujud Dalam Kalangan Penyelaras Homestay	105
5.3.3 Perbezaan Elemen Kualiti Kepimpinan Yang Paling	
Dominan Antara Empat Buah Homestay Yang Terlibat	107
5.3 Cadangan	108
5.3.1 Cadangan Kerangka Kualiti Kepimpinan Penyelaras	
Homestay	109
5.4 Rumusan	111

SENARAI JADUAL

NO. JADUAL	TAJUK	MUKA SURAT
	Statistik Bilangan Homestay Sehingga 31 Julai	
1.1	2014	5
	Statistik Kedatangan Pelancong Mengikut	
1.2	Negeri sehingga Julai 2014	6
	Elemen kemahiran keusahawanan mengikut	
2.1	tahap aplikasi.	41
3.1	Kerangka Operasi dalam Perlaksanaan Kajian	50
3.2	Peta kawasan tempat kajian	51
3.3	Bilangan Ahli Jawatankuasa <i>Homestay</i>	53
	Skala Likert Lima Mata yang digunakan dalam	
3.4	Pembangunan Instrumen	54
3.5	Prosedur Kajian	55
3.6	Keputusan kebolehpercayaan soalan kajian	57
	Pekali Bacaan Alpha untuk menentukan Kajian	
3.7	Rintis	58
	Ringkasan Analisis Data yang akan	
3.8	dilaksanakan	59
3.9	Nilai Tafsiran Skor Min	60
4.1	Pengkelasan Tahap Markah Skor Min	63
4.2	Kekerapan dan peratusan bagi jantina	64
4.3	Kekerapan dan peratusan bagi Umur	65
4.4	Kekerapan dan peratusan bagi Pendapatan	67
4.5	Kekerapan dan peratusan bagi Penglibatan	69
4.6	Kekerapan dan peratusan bagi Taraf Pendidikan	70

4.7	Kekerapan dan peratusan bagi Jawatan	71
4.8	Kekerapan dan peratusan bagi Peranan	73
4.9	Item kajian bagi elemen perancangan	75
4.10	Item kajian bagi elemen keusahawanan	77
4.11	Item kajian bagi elemen menyelesaikan masalah	79
4.12	Item kajian bagi elemen pengetahuan	81
4.13	Item kajian bagi elemen kemahiran	83
	Item kajian bagi elemen keupayaan membina	
4.14	rangkaian luar.	85
	Pengkelasan elemen kualiti kepimpinan	
4.15	mengikut skor min	87
	Perbezaan antara empat buah homestay yang	
	terlibat berkenaan dengan elemen kualiti	
4.16	kepimpinan dari aspek kemahiran.	89
4.17	Post Hock LSD	91

SENARAI RAJAH

NO. RAJAH	TAJUK	MUKA SURAT
1.1	Kerangka Konseptual Kajian.	13
3.1	Peta kawasan tempat kajian	51
4.1	Carta Pai bagi jantina	64
4.2	Carta Pai bagi umur	66
4.3	Carta Pai bagi Pendapatan	67
4.4	Carta Pai bagi Penglibatan	69
4.5	Carta Pai bagi Pendidikan	70
4.6	Carta Pai bagi Jawatan	72
4.7	Carta Pai bagi Peranan	73
4.8	Carta Bar Bagi Elemen Perancangan	76
4.9	Carta Bar Bagi Elemen Keusahawanan	78
4.10	Carta Bar Bagi Elemen Menyelesaikan Masalah	80
4.11	Carta Bar Bagi Elemen Pengetahuan	82
4.12	Carta Bar Bagi Elemen Kemahiran	84
	Carta Bar bagi elemen keupayaan membina rangkaian	
4.13	luar	86
4.14	Carta Bar Item Kajian	87
5.1	Cadangan Kerangka Pemantapan Kualiti Kepimpinan	110

SENARAI SINGKATAN

KPM	-	Kementerian Pelancongan Malaysia
UNWTO	-	<i>United Nation World Tourism Organisation</i>
PBB	-	Pertubuhan Bangsa - Bangsa Bersatu
PNK	-	Pendapatan Negara Kasar
KKLW	-	Kementerian Pembangunan Luar Bandar dan Wilayah
LKIM	-	Lembaga Perikanan Malaysia
MPTN	-	Majlis Tindakan Pelancongan Negeri Kelantan
MOCAT	-	<i>Ministry of Culture, Arts and Tourism</i>
NGO	-	<i>Non Government Organisation</i>
NKEA	-	<i>National Key Economic Area</i>
RMK9	-	Rancangan Malaysia kesembilan
RMK10	-	Rancangan Malaysia kesepuluh
UNDP	-	<i>United Nations Development Programme</i>
SPSS	-	<i>Statistical Package for The Social Sciences</i>

BAB 1

PENDAHULUAN

1.1 Pengenalan

Di Malaysia, industri pelancongan merupakan sektor yang kedua menyumbang kepada pendapatan negara selepas sektor pembuatan (Kementerian Pelancongan Malaysia, 2010). Sektor pelancongan ini terus berkembang pesat dengan penglibatan aktif oleh semua pihak termasuk kementerian pelancongan dan lain-lain agensi yang berkaitan sejak enam dekad yang lalu (Tourisme Malaysia, 2011).

Berdasarkan statistik yang dikeluarkan oleh Pertubuhan Pelancongan Dunia Bangsa-bangsa Bersatu (UNWTO) yang diambil dari artikel Mikroekonomi menyatakan bahawa kedatangan pelancong asing ke negara Malaysia sejak tahun 1990 sehingga tahun 2013 telah meningkat dari 7.4 juta pelancong kepada 38.6 juta pelancong. Hasil daripada kedatangan pelancong ini telah menyumbang kepada peningkatan kutipan hasil pelancongan iaitu sebanyak RM 58.3 billion. Pada tahun 2015, melalui RMK 10 negara Malaysia mensasarkan kedudukan sepuluh teratas dalam industri pelancongan. Sasaran ini diharapkan dapat menyumbang kepada pendapatan negara sebanyak RM 115 Billion

serta ia juga dapat menyumbang kepada peluang pekerjaan yang banyak iaitu sebanyak dua juta jawatan kosong yang ditawarkan dalam bidang pelancongan. Di dalam Bidang Ekonomi Utama Negara (NKEA) sektor pelancongan boleh mendatangkan keuntungan terhadap Malaysia dan ia juga akan membawa negara Malaysia untuk mencapai sasaran pada tahun 2020 dengan menerima 36 juta ketibaan pelancong dengan penerimaan sebanyak RM168 Billion. Ini bermaksud bahawa industri pelancongan akan berkembang sebanyak tiga kali ganda dan pelancongan akan menyumbang penerimaan berjumlah RM3 bilion setiap minggu kepada negara pada tahun 2020. Hasrat yang strategik ini bakal dicapai menerusi 12 inisiatif yang dicadangkan di bawah Bidang Ekonomi Utama Negara (NKEA) Pelancongan.

Di Malaysia, sektor pelancongan adalah salah satu sektor yang berkeupayaan untuk meningkatkan ekonomi negara pada paras yang maksimum. Pada tahun 2009, kira-kira 23.65 juta pelancong dicatatkan dan menyumbang sebanyak RM53.4 Billion ke dalam pendapatan negara dan ia adalah termasuk sumbangan daripada program *homestay* yang disertai oleh pelancong dalam dan luar negara (Yusof,2012). Perkembangan diatas mempunyai kaitan dengan perkembangan program *homestay* di Malaysia, dimana program *homestay* pada masa kini merupakan aktiviti yang giat dijalankan kerana ia juga merupakan salah satu produk pelancongan di Malaysia.

1.2 Latarbelakang Masalah

Pelancongan luar bandar merupakan salah satu konsep yang baru dalam industri pelancongan dalam negara ini. Penekanan terhadap pelancongan seperti ini adalah bermula apabila kerajaan menyedari bahawa luar bandar mempunyai banyak potensi untuk dijadikan sebagai tempat pelancongan dan komuniti diluar bandar boleh dibangunkan dengan mewujudkan program pelancongan seperti *Homestay* (Aminudin & A. Jamal, 2006). Menurut Abd Rasid (2014) menyatakan bahawa *homestay* adalah salah

satu bentuk pelancongan yang mampu membangunkan komuniti luar bandar dan mampu untuk menyediakan pelbagai pekerjaan kepada komuniti setempat.

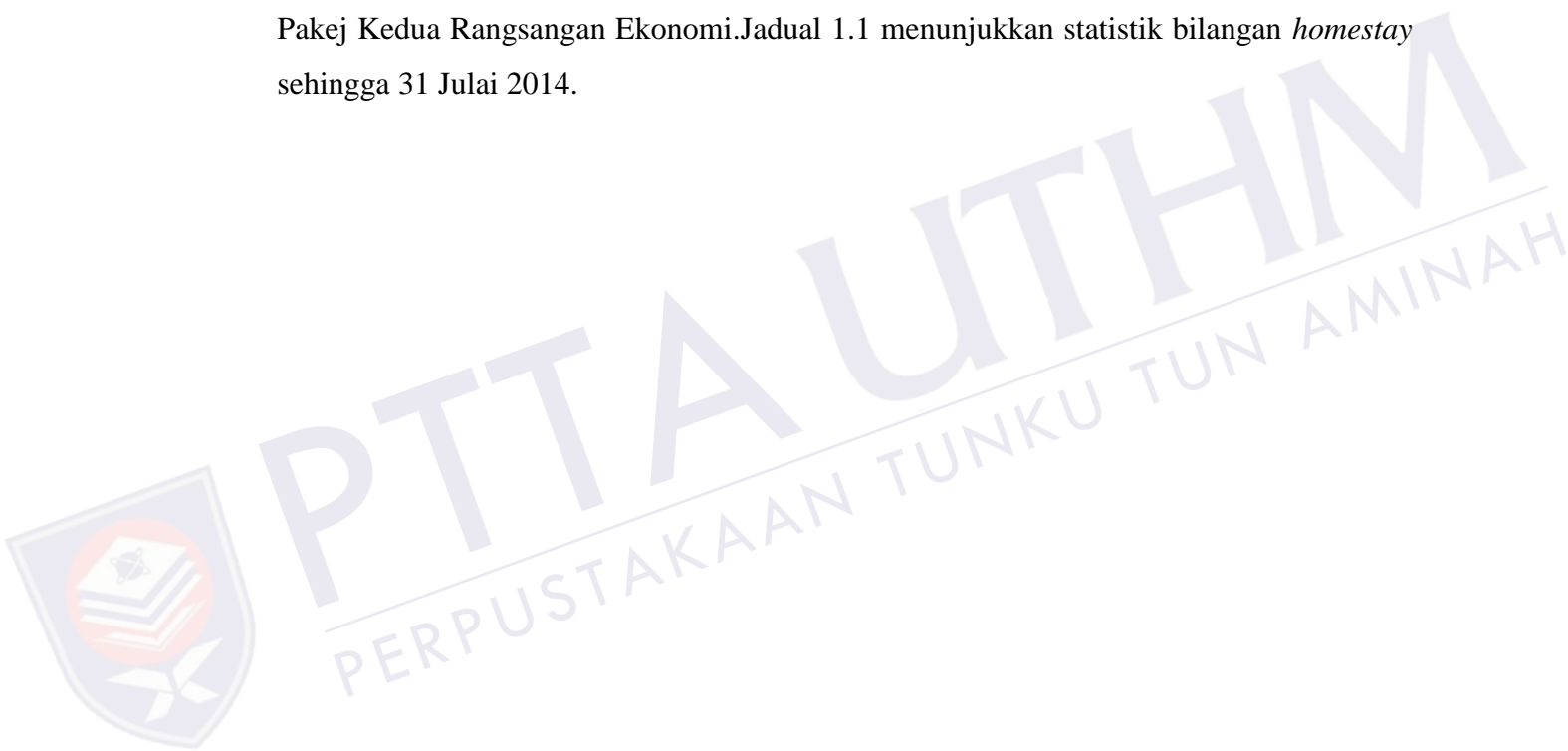
Di Malaysia, program *homestay* diperkenalkan secara rasmi pada tahun 1995 menerusi pelancaran program *homestay* Kampung Desa Murni Pahang. Kementerian Pelancongan secara rasminya telah menjadikan *homestay* sebagai salah satu produk pelancongan Malaysia dan ianya giat dipromosikan ke seluruh dunia. Walaupun sejarah *homestay* ini lebih awal bermula di Malaysia iaitu pada tahun 1988 menerusi program pertukaran belia Jepun dengan Malaysia di Kampung Desa Murni Temerloh Pahang, namun ianya mula berkembang pada tahun 1995. Oleh yang demikian, produk *homestay* tidak digolongkan sebagai kemudahan penginapan semata-mata, namun lebih memfokuskan kepada gaya hidup dan pengalaman termasuk juga budaya dan kegiatan ekonomi (Kementerian Pelancongan, 2010).

Homestay merupakan salah satu program yang dilancarkan dalam membangunkan aktiviti pelancongan dalam negara kita. Kerajaan memainkan peranan yang penting dalam memastikan program *homestay* ini turut akan menyumbangkan kepada perkembangan ekonomi komuniti setempat. Kerajaan juga mengambil langkah yang pro-aktif dalam membangunkan program *homestay* ini. Kawasan luar bandar juga mempunyai keunikan yang tersendiri dimana ia mempunyai sumber alam semulajadi yang amat bernilai untuk dijadikan sebagai tempat tarikan yang memberi nilai tambah kepada pembangunan pelancongan dalam negara Malaysia.

Program *homestay* sekaligus dapat menarik lebih ramai pelancong asing untuk memperkenalkan produk pelancongan dalam negara kita. Dengan pembangunan program *homestay* ini ia akan melibatkan komuniti setempat dan secara tidak langsung akan membangunkan ekonomi rakyat tempatan. Program *homestay* ini juga akan membantu pihak kerajaan dalam meningkatkan ekonomi negara dengan menarik pelabur asing untuk melabur dalam negara kita melalui sektor pelancongan. Hasilnya, secara tidak langsung pelancongan desa telah dapat menjana ekonomi masyarakat setempat dan sekaligus membantu kerajaan dalam usaha membasmi kadar kemiskinan dan pengangguran. Justeru dalam konteks ini, *homestay* boleh memainkan peranan bagi membantu pihak kerajaan mencapai aspirasi dan hasrat yang berkenaan. Namun begitu

dalam melancarkan program yang disampaikan, ia perlulah diketuai oleh seseorang yang boleh mengendalikan program yang telah diaturkan.

Kerajaan telah menyedari akan potensi pembangunan pelancongan ini, mereka telah memberi fokus yang sangat mendalam kepada dasar-dasar pembangunan luar bandar termasuklah dalam Rancangan Malaysia Kesembila (RMK-9) sehingga ke Rancangan Malaysia Kesepuluh (RMK-10) dengan memberi bajet terhadap perkembangan dalam sektor pelancongan ini. Menurut Chin (2009), penambahan sebanyak RM 10 juta telah di berikan bertujuan untuk pembangunan fizikal menerusi Pakej Kedua Rangsangan Ekonomi. Jadual 1.1 menunjukkan statistik bilangan *homestay* sehingga 31 Julai 2014.

Jadual 1.1: Statistik Bilangan *Homestay* Sehingga 31 Julai 2014
(Laporan Kementerian Pelancongan Malaysia, 2014)

BIL.	NEGERI	JUM. <i>HOMESTAY</i>	JUM. KAMPUNG	JUM. PENGUSAHA	JUM. BILIK
1	Perlis	3	3	56	64
2	Kedah	15	20	334	431
3	Pulau Pinang	9	26	209	232
4	Perak	10	39	292	396
5	Selangor	15	34	443	709
6	Melaka	7	7	115	173
7	Negeri Sembilan	12	32	275	409
8	Johor	18	38	384	504
9	Kelantan	8	9	152	182
10	Terengganu	8	8	153	155
11	Pahang	16	21	323	450
12	Sarawak	31	35	462	611
13	Sabah	17	33	242	454
14	Labuan	3	3	79	97
	Jumlah Keseluruhan	172	308	3,519	4,867

Berdasarkan jadual 1.1 menunjukkan bahawa statistik *homestay* sehingga Julai 2014, terdapat 172 buah *homestay* di Malaysia yang telah berdaftar dengan Kementerian Pelancongan. Kesemua negeri dalam Malaysia mempunyai *homestay* masing-masing walaupun dalam jumlah yang kecil. Namun begitu, Sarawak mempunyai jumlah *homestay* paling tinggi iaitu 31 buah, manakala Labuan dan Perlis mempunyai jumlah yang kecil iaitu sebanyak 3 buah walaupun keluasan negeri hanyalah kecil. Secara keseluruhan, terdapat 308 buah kampung yang meliputi semua negeri terlibat dalam program ini dan seramai 3519 orang telah berdaftar sebagai pengusaha *homestay*.

Jadual 1.2: Statistik Kedatangan Pelancong Mengikut Negeri sehingga Julai 2014
(Laporan Kementerian Pelancongan Malaysia, 2014)

NEGERI	DOMESTIK	ASING
Pahang	76,092	1,275
Sarawak	10,079	4,542
Selangor	25,520	4,890
Sabah	9,541	2,073
Johor	13,921	22,304
Melaka	9,377	6,624
Kedah	8,090	524
N. Sembilan	2,590	682
Pulau Pinang	4,947	362
Labuan	1,663	129
Perak	3,361	252
Perlis	6,528	38
Kelantan	2,742	98
Terengganu	1,411	189
JUMLAH	175,862	43,982

Berdasarkan jadual 1.2 diatas, menunjukkan bahawa negeri Pahang merupakan yang paling tinggi menerima kedatangan pelancong dimana menunjukkan seramai 76,092 orang untuk pelancong domestik dan 1,275 orang untuk pelancong asing. Manakal yang paling rendah pula adalah negeri Terengganu dengan menunjukkan jumlah seramai 1,411 untuk pelancong domestik dan 189 orang untuk pelancong asing. Dalam kajian ini, pengkaji menumpukkan kajian terhadap negeri Johor dimana mempunyai kedatangan pelancong asing yang paling ramai iaitu sebanyak 22,304 orang.

Berdasarkan perkembangan yang ditunjukkan, kejayaan atau kelestarian pembangunan *homestay* ini adalah bergantung kepada keupayaan penyelaras atau ketua dalam menarik ramai pelancong di samping mempunyai produk *homestay* yang banyak dan ia adalah berkaitan dengan aspek kepimpinan penyelaras *homestay* dalam menarik pelancong untuk datang ke program *homestay* mereka terutama menarik pelancong asing untuk mengenali Malaysia dengan lebih dekat lagi.

1.3 Penyataan Masalah.

Isu yang telah dibangkitkan pengkaji bahawa program *homestay* ini tidak mampu untuk bertahan dalam tempoh masa yang lama dan kebanyakannya ada yang perlu bergantung kepada bantuan pihak luar secara berpanjangan. Ini dibuktikan oleh penyelidikan yang dilakukan oleh Kalsom Kayat (2006) yang menyatakan bahawa sesetengah kes menunjukkan *homestay* ini tidak mampu bertahan lama dan tidak mampu beroperasi disebabkan oleh keupayaan kepimpinan penyelaras *homestay* yang tidak dinamik. Kualiti kepimpinan yang ada dalam setiap pemimpin masih lagi rendah dan ia perlu ditingkatkan dengan pelbagai cara termasuk menghadiri kursus kepimpinan dan ia juga akan menyebabkan sesebuah organisasi akan jatuh sekiranya mempunyai pemimpin yang tidak berkualiti. Dalam peringkat komuniti, keupayaan memimpin merupakan salah satu aspek sokongan dalam membangunkan projek pelancongan kerana secara lazimnya pemimpin merupakan individu yang disegani serta dihormati (Aref et al, 2009). Kajian yang dijalankan oleh Lavarack dan Thangphet (2007) jelas menunjukkan bahawa peranan pemimpin di peringkat komuniti bukan sahaja untuk tujuan pembangunan pelancongan secara spesifik tetapi juga dalam mengurangkan kemungkinan wujudnya konflik di antara komuniti dengan pihak luar (Chaskin, 2001). Pemimpin merupakan penggerak yang utama dalam sesebuah masyarakat dalam memastikan pembangunan dapat dilaksanakan secara berkesan dalam masa tempoh yang telah ditetapkan.

Mengikut Raja Roslan (2003), pemimpin perlu ada kualiti dalam kemahiran komunikasi dan ia juga adalah salah satu pendekatan yang amat penting bagi seorang pemimpin dalam melaksanakan tugas mereka dalam memimpin. Mengikutnya lagi, kebanyakan pemimpin tidak mempunyai kemahiran komunikasi dengan baik dan iainya adalah memberi kesan kepada kualiti kepimpinan khususnya untuk berhubung dengan pihak luar. Bagi tujuan pelaksanaan program *homestay*, seseorang penyelaras perlu mempunyai kemahiran komunikasi yang baik dengan ahli-ahli supaya ia dapat memupuk semangat kerjasama dalam kalangan komuniti. Pemimpin yang bijak adalah

yang boleh menyelesaikan masalah dan meningkatkan motivasi dalam menangani masalah dalaman yang wujud di peringkat komuniti.

Hasil kajian Kalsom Kayat (2006) menyatakan program *homestay* di Malaysia memerlukan penglibatan aktif penyelarar *homestay* supaya semua program yang dijalankan boleh berjalan lancar dan lebih teratur. Mengikut beliau lagi, kebanyakan penyelarar *homestay* tidak mempunyai kualiti dalam aspek perancangan dan gagal dalam mengendalikan program sekaligus memberi kesan kepada pertumbuhan ekonomi dan kedatangan pelancong dalam *homestay* tersebut.

Sifat kepimpinan perlu diterapkan dalam kalangan pemimpin kerana ia merupakan nadi yang utama dalam menjadikan sesebuah organisasi boleh terus bergerak maju ke hadapan (Amran dan Zainab, 2009). Menurut mereka lagi, pemimpin pada masa sekarang kurang diterapkan kemahiran keusahawanan kerana kebanyakan pemimpin hanya pandai mengarahkan orang bawahan untuk mencari punca pendapatan bagi menanggung sesebuah organisasi. Selain daripada itu, beliau juga turut menyatakan bahawa pemimpin mempunyai masalah dalam komunikasi, pengetahuan dalam bidang pengurusan *homestay*, kemahiran dalam menguruskan pelancong dan sikap keusahawanan yang kurang dalam mempromosikan pelancongan dipersada antarabangsa.

Manyara dan Jones (2007) seterusnya menyatakan terdapat beberapa kualiti kepimpinan yang perlu dititikberatkan dalam memastikan kejayaan projek pelancongan komuniti seperti semangat kemasyarakatan, berwawasan, diplomasi dan kualiti dalam penyelesaian masalah. Mereka berdua menekankan bahawa kebanyakan pemimpin termasuk mereka yang terlibat dalam program komuniti seperti *homestay* gagal dalam menyelesaikan sesuatu isu atau masalah yang wujud dalam sesebuah komuniti. Di samping itu mereka juga turut menyatakan bahawa pemimpin di peringkat komuniti kurang kemahiran dalam membina rangkaian luar terutama dalam mempromosikan produk *homestay* terutamanya di peringkat antarabangsa. Masalah ini memberi kesan kepada daya saing sesebuah *homestay*. Salah satu faktor kritikal kejayaan program *homestay* ini adalah merupakan komitmen kepimpinan dan penglibatan komuniti setempat (Amran & Zainab, 2009; Yahaya & Abdul Rasid, 2010). Sokongan yang

berterusan dari masyarakat setempat adalah menerusi pemimpin yang berpengaruh dan dihormati oleh masyarakat sekeliling (Amran & Zainab, 2009). Daripada permasalahan ini, penyelidik merasakan bahawa kajian ini merupakan sesuatu yang mustahak bagi memastikan pembangunan program *homestay* di Malaysia lestari sifatnya dan sekaligus merealisasikan aspirasi negara untuk membangunkan ekonomi komuniti luar bandar.

Tambahan pula, kajian berkaitan kualiti kepimpinan dalam kalangan penyelaras *homestay* masih kurang dijalankan. Oleh itu, kajian ini menumpukan kepada kualiti kepimpinan yang dimiliki oleh penyelaras *homestay* iaitu dari segi perancangan, keusahawanan, menyelesaikan masalah, pengetahuan, kemahiran dan keupayaan dalam membina rangkaian luar.

1.4 Objektif Kajian

Objektif kajian merupakan perkara yang penting dalam sesuatu kajian. Hal ini kerana objektiflah yang menentukan hala tuju semasa kajian. Kajian tanpa objektif adalah kajian yang tidak terarah kerana kerana tidak mempunyai matlamat serta tujuan sesuatu kajian itu dijalankan. Dalam kajian ini, pengkaji telah memastikan beberapa objektif yang perlu dilengkapkan dalam memastikan kajian ini tidak keluar dari skop kajian yang sebenar. Antara objektifnya adalah:

- a) Menenalpasti kualiti kepimpinan di peringkat komuniti dalam melaksanakan program *homestay* dari aspek:
 - i. Kualiti kepimpinan dari aspek perancangan.
 - ii. Keusahawanan.
 - iii. Menyelesaikan masalah.
 - iv. Pengetahuan
 - v. Kemahiran

- vi. Keupayaan dalam membina rangkaian luar.
- b) Mengenalpasti ciri kualiti kepimpinan yang paling dominan dalam kepimpinan penyelaras *homestay*.
- c) Mengenalpasti perbezaan elemen kualiti kepimpinan yang paling dominan antara empat buah *homestay* yang terlibat.

Berdasarkan objektif yang telah dikenalpasti, pengkaji mengkaji dan mencapai semua objektif yang diperolehi untuk memantapkan lagi kajian ini mengenai kepimpinan dalam program *homestay*.

1.5 Persoalan kajian.

Berdasarkan objektif kajian diatas, beberapa persoalan kajian telah dibangunkan.

Antaranya ialah:

- a) Apakah kualiti kepimpinan penyelaras di peringkat komuniti dalam melaksanakan program *homestay* dari aspek:
 - i. Kualiti kepimpinan dari aspek perancangan?
 - ii. Keusahawanan?
 - iii. Menyelesaikan masalah?
 - iv. Pengetahuan?
 - v. Kemahiran?
 - vi. Keupayaan dalam membina rangkaian luar?
- b) Apakah kualiti kepimpinan yang paling dominan yang perlu wujud dalam kalangan penyelaras *homestay*?

Rujukan:

- Ab. Aziz Y. (2003). Komunikasi Untuk Pengurus. Utusan Publication & Distributor Sdn. Bhd. Kuala Lumpur
- Ahmad .H & Jusoh .H (2008). Langkawi Sebagai Pulau Bebas Cukai : Impak Sosioekonomi Komuniti Setempat. Yahaya Ibrahim, Sulong Mohamad & Habibah Ahmad (eds). Pelancongan Malaysia : Isu Pembangunan, Budaya, Komuniti dan Persetempatan. Sintok : Penerbit Universiti Utara Malaysia.
- Amran H. (2008). Perancangan Koridor Pelancongan Berasaskan Budaya dan Alam Semulajadi. Projek Lapangan di Kelantan Darul Naim. Universiti Teknologi Malaysia: Tesis Sarjana.
- Amran H. (2010). The Evolution Of The Homestay Programme In Malaysia : Performance, Sustainability And Challenges. Country Paper presented of the ASEAN Homestay Conferences. Organised by the Ministry of Tourism Malaysia, The Marriott Hotel, Putrajaya 28-30 September 2004.
- Aminudin N, A Jamal S. (2006) Homestay Selangor: Keunikan dan pengalaman pengusaha. Pusat Penerbit Universiti, Universiti Teknologi MARA, Shah Alam.
- Amran H. dan Zainab K. (2009). Handbook for community based tourism: how to develop and sustain CBT: Asia Pacific Economic Cooperation Tourism Working Group (APEC TWG)
- Anastasi A. & Urbina S. 1997. *Psychological Testing*. 7th ed. New Jersey: Prentice-Hall. Inc.
- Aref .F, Redzuan .M & Sarjit S Gill, (2010) . Community Capacity Building: A Review of its Implication in Tourism Development, Journal of American Science; 6(1)172
- Aref et.al. (2009). Dimensions of Community Capacity Building: A Review of its Implications in Tourism Development. Journal of American Science 5 (8):74-82.
- Burch, J.G. (1986), Entrepreneurship, John Wiley & Sons, New York, NY.
- Brewer, M. B. (1996). Who is this "we"? Levels of collective identity and self-representations. Journal of Personality and Social Psychology, 71, 83-93.

- Chaskin, R. J. (2001). Building community capacity: A definitional framework and case studies from a comprehensive community initiative. *Urban Affairs Review*, 36, 291-323.
- Cooper-Hakim, A., & Viswesvaran, C. (2005). The construct of work commitment: Testing an integrative framework. *Psychological Bulletin*, 131(2), 241-259.
- Chua Y.P. (2006). *Kaedah dan Statistik Penyelidikan: Kaedah Pendidikan*. Kuala Lumpur: McGraw Hill.
- Ford, J.K. and Weissbein, D.A. (1997), ``Transfer of training: an updated review and analysis'', *Performance Improvement Quarterly*, Vol. 10 No. 2, pp. 22-41.
- Finn, D., & Goulet, L. (2004). Gender and job attitudes: A re-examination and extension. *Women in Management Review*, 19, 345–355.
- Goodwin. (2005). *Research in Psychology: Methods and Design*. 4th Edition. New York: John Wiley & Sons, Inc. 414.
- Hall, C. M. (1991). *Introduction to Tourism in Australia: Impacts, Planning and Development*, Addison, Wesley and Longman, Melbourne, Australia.
- Hathaichanok Phonwiset (2008) Tourist satisfaction with homestay tourism: Baan Pang Dang, Chiang Mai Province. Naresuan University, Thailand. *Harian Metro*, 6 Mei 2010.
- Hoy, Wayne J and Miskel, Cecil G. (2008). *Educational Administration; theory, research and practice*. (8th edition). New York: McGraw-Hill
- Ibrahim .J.A & Ahmad .M.Z., (2009), *Program Homestay Pemangkin Pertumbuhan Ekonomi Luar Bandar, Kajian Kes: Negeri-Negeri Utara Semenanjung Malaysia*
- Ibrahim .Y & Abdul Razzaq .A.R (2010), *Homestay Program and Rural Community Development in Malaysia*
- Ismail, N.A. (2004). Firm Performance and AIS Alignment in Malaysian SMEs. *Proceedings of the European Conference on Accounting Information Systems (ECAIS)*, 30-31 March, Prague, Czech Republic
- Jabil Mapjabil, S. A. (2011). Pembangunan program homestay di Wilayah Utara Semenanjung Malaysia: Profil, produk dan prospek. *Malaysia Journal of Society and Space* 7 , 45-54.

- Kanter, R.M. (1968). "Commitment and social organization: A study of commitment mechanisms in utopian communities" *American Sociological Review*, (33:4), August 1968, pp. 499-517.
- Kayat .K (2006), *Community Based Tourism in Developing Countries*. Proceeding of International Seminar on Community Based Tourism, Michigan : Michigan State University
- Kayat .K, Abdul Razzaq (2014). The nature of cultural contribution of a community-based homestay programme. *Tourismos: An International Multidisciplinary Journal of Tourism*, 5(2), 145-159.
- Kementerian Pelancongan Malaysia (2010),. Role of ministry of rural and regional development in developing rural tourism. *International Seminar on community based tourism: Learning from Homestay Program in Malaysia*.
- Kementerian Pelancongan Malaysia (2010). *Statistik Homestay Sehingga Mei 2010*. Retrieved 16 Mac 2015 16, from http://www.motour.gov.my/en/download/cat_view/48-homestay.html
- Krippendorff, J. (1987). *The Holiday Makers. Understanding the Impact of Leisure and Travel*. Oxford: Butterworth Heinemann
- Kuchinke, K.P., Kang, H.-S., & Oh, S.-Y. (2008). The influence of work values on job and career satisfaction, and organizational commitment among Korean professional level employees. *Asia Pacific Education Review*, 9, 552-564.
- Laverack, G., (2001).An identification and Interpretation of The Organizational Aspect of Community Empowerment, *Community Development Journal*, vol. 3 pp. 4052
- Linacre, J. M. (2005). WINSTEPS: Multiple-choice, rating scale, and partial credit Rasch analysis [computer software]. Chicago: MESA.
- Mathieson, A. dan G. Wall. (1982).. *Tourism: Economic, Physical and Social Impacts*. London: Longman.
- M.B. Muda et al (2003), *Pengajian Perniagaan 2*, Fajar Bakti, Petaling Jaya.
- Mohamed A.H, et al. (2005). *Pengajian Perniagaan ”*. Petaling Jaya: Pearson Malaysia.
- Bahagian Pendidikan Teknik dan Vokasional (1986). *Kurikulum*
- Mohd Majid, K. (2000). *Kaedah penyelidikan pendidikan*. Dewan Bahasa dan Pustaka. Kuala Lumpur

- Meyer, J. P., & Allen, N. J. (1991). A three-component conceptualization of organizational commitment. *Human Resource Management Review*, 1, 61-89.
- Oppermann, M. (1997) Convention participation decision-making process. *Annals of Tourism Research*, 24(1), 178-191.
- Porter et.al (1974). Organizational commitment and managerial turnover: A longitudinal study. *Organizational Behavior and Human Performance*, 15, 87.
- Rasid Muhamad. (2007). Kepimpinan transformasional: Konsep dan aplikasinya dalam memantapkan pengajaran dan pembelajaran. Universiti Teknologi MARA Pahang.
- Roslan R. (2003) Komunikasi Kepemimpinan dalam Organisasi: Analisis Konsep dan Amalan dalam Tiga Organisasi Terpilih. PhD thesis, Universiti Putra Malaysia.
- Sekolah Menengah Vokasional Kursus Automotif. Kuala Lumpur: Kementerian Pendidikan Malaysia.
- Stanley & Sedlack (1992). *Social Research: Theory and Methods*. Canada: Allyn and Bacon.
- Tasir .A.B, (2003). Analisis Data Berkomputer SPSS 11.5 for Windows. Venton Publishing (M) sdn.Bhd Tourism Malaysia (2011). *Tourism Today*. Quarterly Issue. Kuala Lumpur. Tourism Malaysia and Ministry of Tourism Malaysia.
- Tosun, C. 2000. Limit to Community Participation in the Tourism Development Process in Developing Countries. *Tourism Management*. 21: 613-633
- Timothy, D., (2000). Participatory Planning : A View of Tourism in Indonesia. *Annals of Tourism Research*. 26(2): 371-379.
- Wipada Unlumert (2007) Criteria creation for management evaluation of Thai homestay: A case study of Ubonratchathani Province, Thailand. Mahidol University, Bangkok.
- Wagner, W. (2009). Leadership for a better world: Understanding the social change model of leadership development (2nd Ed). San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Yahaya I ,Abdul Razzaq (2010). Homestay program and rural community development in malaysia. *Journal of Ritsumeikan Social Sciences and Humanities*, 2: 7-24.
- Yep Putih (1989). "Keusahawanan". Kuala Lumpur : Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Yukl. G, (2002). Leading organizational learning: Reflections on theory and research.

Yusof (2012) Kerja Sepasukan Dan Kepuasan Kerja Guru Di Sekolah rendah Di Daerah
Johor Bahru. Master's thesis, Universiti Teknologi Malaysia.

